

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

30 ספטמבר 2021

ע"מ 5401-05-20 א.י. ספקטור בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

ע"מ 5426-05-20 א.י. ספקטור החזקות (2003) בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

ע"מ 5366-05-20 יחיאל ו/או אילנה ספקטור נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

לפני כב' השופטת ירדנה סרוסי

מעוררים

1. א.י. ספקטור בע"מ
 2. א.י. ספקטור החזקות (2003) בע"מ
 3. יחיאל או אילנה ספקטור
- ע"י ב"כ עוה"ד גיל רוה ושמריהו פרנקל

נגד

משיב

פקיד שומה למפעלים גדולים
ע"י ב"כ עו"ד גלית פואה
פרקליטות מחוז ת"א (אזרחי)

החלטה

בפניי בקשה מטעם המערערים לקיים דיון מקדמי בטענת התיישנות אותה העלו במסגרת ערעוריהם.

רקע וטענות הצדדים בתמצית

1. בשנת 1999 המערער 3, מר יחיאל ספקטור (להלן: "יחיאל"), החזיק במלוא הון מניותיה של המערערת 1, חברת א.י. ספקטור בע"מ (להלן: "חברת ספקטור"), וב-25% במישרין בחברת ספקטרוניקס בע"מ (להלן: "ספקטרוניקס"). במהלך חודש אוקטובר 1999 רכש יחיאל מניות נוספות כך ששיעור החזקותו במניות ספקטרוניקס עלה ל-35%. רכישת המניות מומנה באמצעות הלוואה בנקאית שנטל יחיאל.

ביום 1.3.2000 העביר יחיאל לחברת ספקטור את כלל מניות ספקטרוניקס שהוחזקו על ידו בהעברה פטורה ממס (להלן: "העסקה"). כחלק מהעסקה, וחלף תשלום תמורה כספית, הנפיקה חברת ספקטור ליחיאל שטר הון צמוד למדד בסך של כ-39 מיליון ש"ח. במהלך שנת 2000 רכשה חברת ספקטור 5% נוספים ממניות ספקטרוניקס הנסחרות בבורסה באמצעות הלוואה בנקאית.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

30 ספטמבר 2021

ע"מ 5401-05-20 א.י. ספקטור בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

ע"מ 5426-05-20 א.י. ספקטור החזקות (2003) בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

ע"מ 5366-05-20 יחיאל ו/או אילנה ספקטור נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

ביום 15.12.2003 הקימה חברת ספקטור את המערערת 2, חברת א.י. ספקטור החזקות (2003) בע"מ (להלן: "ספקטור החזקות"). בחודש ינואר 2004 העבירה חברת ספקטור את מלוא החזקותיה בספקטרוניקס לספקטור החזקות בהעברה פטורה ממס כנגד הקצאת מניות (לפי סעיף 104א לפקודת מס הכנסה).

במהלך השנים קיבלה ספקטור החזקות דיבידנד מספקטרוניקס. ספקטור החזקות, מצידה, חילקה דיבידנד לחברת ספקטור, אשר עשתה שימוש בכספים שנתקבלו לצורך הקטנת ההתחייבות ליחיאל על חשבון שטר ההון.

לאחר שנתגלעה מחלוקת בין המשיב לבין יחיאל וחברת ספקטור בנוגע לעסקה ולמהותה, נחתם בין הצדדים ביום 24.5.2005 הסכם שומות לשנת המס 2000. במסגרת הסכם השומות התייחסו הצדדים לעסקה ולעניין טענות עתידיות בדבר התיישנותה. כך למשל, בסעיף 2 להסכם נכתב כי "פקיד השומה שומר לעצמו את הזכות לטעון בכל מועד שהוא שהעסקה שנעשתה בשנת המס 2000 ... הנה עסקה מלאכותית ... אשר ממנה ו/או מתוצאותיה רשאי פקיד השומה להתעלם" ובסעיף 3 להסכם הצהיר והתחייב יחיאל "כי שומת שנת המס 2000, לעניין העסקה, לא תתיישן וכי הוא לא יטען בשום דרך, בשום שלב ובשום הליך טענות התיישנות לגבי עסקה זו". כמו כן, ביום 30.3.2009 נחתם בין המשיב לבין המערערים הסכם שומות לשנות המס 2005 – 2007 (להלן: "הסכמי השומות").

בחודש ספטמבר 2015 מכרו המערערים את כלל החזקותיהם בספקטרוניקס לחברה זרה.

2. המשיב הוציא צווי שומה למערערים לשנות המס 2013 – 2015, ולספקטור החזקות גם לשנת המס 2016 (להלן: "שנות המס שבערעור"). במסגרת הצווים קבע המשיב, בין היתר, כי העסקה משנת 2000 היא מלאכותית, ומשכך יש להתייחס להחזר ההתחייבות על חשבון שטר ההון שנעשתה בשנות המס שבערעור, כאל חלוקת דיבידנד ליחיאל.

עוד התייחס המשיב להיבטים מיסויים נוספים של עסקת מכירת המניות לחברה הזרה בשנת 2015.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

30 ספטמבר 2021

ע"מ 5401-05-20 א.י. ספקטור בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

ע"מ 5426-05-20 א.י. ספקטור החזקות (2003) בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

ע"מ 5366-05-20 א.י. יחיאל ו/או אילנה ספקטור נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

על צווי השומה הוגשו הערעורים שבפניי, במסגרתם נטען כי המשיב מנוע מלטעון לעניין העסקה משנת 2000 ולעניין העברת המניות לספקטור החזקות, שכן הן התיישנו. במסגרת הבקשה שבפניי, עותרים המערערים לדיון מקדמי בטענת ההתיישנות שהעלו.

3. לטענת המערערים, דיון והכרעה בשאלות הנוגעות להתיישנות העסקה ולתוקף הסכמי השומות, טרם דיון לגופו של עניין, יועיל לקידום הדיון. טענות המערערים להתיישנות מבוססות על טענות משפטיות וטענות עובדתיות פשוטות, ייחודיות ונקודתיות בדבר התנהלותו של המשיב וכן בדבר סמכות החותם על הסכם השומה לשנת 2000. דיון מוקדם בהן ייתר את הדיון במרבית הסוגיות העובדתיות והמשפטיות מושא הערעורים.

4. מנגד טוען המשיב, כי אין להקדים ולדון בטענת ההתיישנות. לדידו, בירור טענת ההתיישנות מצריך בירור עובדתי שאינו בירור עובדתי ייחודי. טענת ההתיישנות נוגעת בלב המחלוקת עצמה, ולא ניתן לברר אותה מבלי לעמוד על טענת המלאכותיות לגופה. בירור טענת ההתיישנות מחייב בחינה של התנהלות המערערים שהובילה לחתימת הסכמי השומות, ולנסיבות האופפות את החתימה. כמו כן, במהלך ניהול הערעורים לגופם יתווספו נתונים אשר ישליכו על שאלת ההתיישנות. עוד טוען המשיב, כי די בכך שהערעורים כוללים שורת סוגיות נוספות הטעונות הכרעה, כדי לדחות את טענת המערערים, כי דיון מוקדם בטענות המקדמיות ייתר את הדיון במרבית הסוגיות בערעורים.

דיון והכרעה

5. לאחר שנתתי דעתי לעניין, אני סבורה כי בנסיבות העניין אין להקדים ולדון בטענת ההתיישנות באופן נפרד, וזאת על מנת שלא לסרבל את ההליך ולהאריכו שלא לצורך.

6. הכרעתי זו מתבססת על שני אדנים. הראשון, כי בהתאם לאמות המידה שנקבעו בגדרי רע"א 6552/20 בנק דיסקונט לישראל בע"מ נ' א. לוי השקעות ובניין בע"מ, פס' 20 – 21 (2.12.2020) (להלן: "עניין דיסקונט"), המקרה דגן הוא מקרה בו הבירור העובדתי של טענת ההתיישנות חופף במידה מסוימת לדיון העובדתי במסגרת הערעור, כאשר בנוסף, הבירור העובדתי של הערעורים לגופם עשוי להקרין על בירור שאלת ההתיישנות; והשני, כי ממילא לא יהיה בדיון בטענת ההתיישנות כדי להביא לסיומו של ההליך. הטענות הנוגעות להתיישנות נוגעות אך לחלק מסוים מהחיוב במס בצווי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

30 ספטמבר 2021

ע"מ 5401-05-20 א.י. ספקטור בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

ע"מ 5426-05-20 א.י. ספקטור החזקות (2003) בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

ע"מ 5366-05-20 א.י. יחיאל ואו אילנה ספקטור נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

השומה, ואף אם אניח כי יתקבלו כל טענותיהם המקדמיות של המערערים, עדיין יהיה צורך לנהל הליך שלם בקשר ליתר רכיבי הצווים, בין היתר, ביחס לעסקה משנת 2015. במצב עניינים זה, פיצול הדיון לא רק שלא יפשט ויקל על ההליך, אלא הוא יאריך ויסרבל אותו שלא לצורך.

7. בכל הנוגע לבירור העובדתי החופף, בעניין דיסקונט, נדרש בית המשפט העליון (כב' השופטת וילנר) לשאלה באלו נסיבות על בית המשפט לדון בטענת התיישנות כטענה מקדמית. בתמצית, בית המשפט העליון הבחין בין ארבעה מצבים שונים:

(א) מצב בו בירור טענת התיישנות אינו מצריך שום בירור עובדתי – הטענה תידון, ככלל, כטענה מקדמית;

(ב) מצב בו נדרש בירור עובדתי ייחודי – הטענה תידון, ככלל, כטענה מקדמית;

(ג) מצב בו נדרש בירור עובדתי חופף – הדיון בטענה יידחה, ככלל, להמשך ההליך;

(ד) מצב בו הבירור העובדתי של התביעה לגופה עשוי להקרין על בירור שאלת ההתיישנות, אך אין וודאות בנדון – בנסיבות של חפיפה פוטנציאלית בהן בית המשפט מעריך כי במהלך ניהול התביעה לגופה יתווספו נתונים אשר ישליכו אף על שאלת ההתיישנות, ככלל, יהיה זה נכון לדחות את ההכרעה בטענת ההתיישנות לשלב בירור התביעה גופה.

8. בהתאם לקווים המנחים שפורטו לעיל, אני סבורה כי נסיבות המקרה דנן אינן מצדיקות ייחוד של דיון מקדמי בטענת ההתיישנות.

בענייננו, לא ניתן לתחם את הדיון העובדתי בשאלת ההתיישנות בנפרד מן הבירור העובדתי של הערעורים לגופם. על מנת לעמוד על טיבם של הסכמי השומות – בירור הנדרש כדי לעמוד על טענת ההתיישנות – יש צורך לעמוד גם על הנסיבות שהביאו לחתימתם, לרבות עמידה על עסקאות העברות המניות. כך, יהיה מקום לבחון מדוע בוצעה העסקה בשנת 2000 כפי שבוצעה, מדוע נחתמו הסכמי השומות כפי שנחתמו, ומה הייתה כוונת הצדדים ואומד דעתם בכל אותו הזמן. מדובר בשאלות שמערבות עובדה ומשפט, שאינן מובחנות מהמחלוקות בערעורים עצמם, ולמצער, מדובר בשאלות שחופפות במידה רבה את הבירור העובדתי שיעשה במהלך הדיון. יתרה מזו, הבירור העובדתי של הערעורים לגופם גם עשוי להקרין על בירור שאלת ההתיישנות.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

30 ספטמבר 2021

ע"מ 5401-05-20 א.י. ספקטור בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

ע"מ 5426-05-20 א.י. ספקטור החזקות (2003) בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

ע"מ 5366-05-20 יחיאל ו/או אילנה ספקטור נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

מדובר בענייננו באירועים הטעונים בירור מקיף, שאין מקום לעשותו במסגרת דיון מקדמי (רע"א 6938/19 אילני נ' ברוך, פס' 24 (20.8.2020)).

9. מסקנתי זו מתחזקת נוכח העובדה כי ממילא לא יהיה בבירור מקדמי של טענת ההתיישנות כדי להביא לסיומו של ההליך. משעה שסוגיות נוספות שנויות במחלוקת בין הצדדים, דיון מקדמי בטענת ההתיישנות לא רק שלא יביא לחסכון ולייעול ההליך השיפוטי, אלא הוא יפצל לשווא את ההליך לשניים, כאשר בשלב הראשון תידונה שאלת ההתיישנות, ובשלב השני, שיתנהל בין כה וכה, יידונו יתר הסוגיות. מדובר אפוא בפיצול סתמי, שלא יהיה בו כדי לפשט את ההליך.

סוף דבר

10. בהסתמך על המפורט לעיל, בקשת המערערים לדיון מקדמי בטענות ההתיישנות, נדחית. המערערים יישאו בהוצאות המשיב בגין בקשה זו בסך של 4,000 ש"ח. בהזדמנות זו אשוב ואבקש מן הצדדים לנסות ולהגיע להסכמות במחלוקות, למצער בחלקן, על מנת לחסוך בהוצאות ניכרות ובמשאבים מרובים הכרוכים בניהול ההליך. הצדדים מתבקשים לעדכן, לא יאוחר מתאריך 1.11.2021, אם עלה הדבר בידם. תז"פ 2.11.2021.

ניתנה היום, כ"ד תשרי תשפ"ב, 30 ספטמבר 2021, בהעדר הצדדים.

ירדנה סרוסי, שופטת